

Vjera Mujović

“Pisanje je prvenstveno rad, posao. Jeste i umetnost, ali je i posao. A od previše rada niko nije imao loše posledice.”

Vjera Mujović, naša eminentna glumica, žena je izvanredne lepote i šarma, žena je koja poseduje volju, borbu, radost i spremnost. Te jake karakteristike “smestile” su se u jedno od najsuptilnijh bića koje svoj nesebični senzibilitet daje kroz svoje uloge, kroz recitovanje poezije, pevanje ali i kroz pisanje proze. Vjera je do sada objavila dva romana, *Registar kreveta, čežnji i opomena* (Narodna knjiga) i [*Nisam ovako zamišljala život*](#) (Čigoja štampa) a kada bude stigla, pored putovanja zbog nastupa i brojnih obaveza u Narodnom pozorištu i na scenama u inostranstvu (4. maja u Sarajevu sa kolegom Aleksandrom Srećkovićem i kompozitorom Radetom Radivojevićem igra *Poetski kabare Ivo Andrić*), nadamo se i **nastavku njene spisateljske karijere.**

Ana Atanasković: Šta si čitala u detinjstvu?

Vjera Mujović: Prva knjiga koju sam pročitala sama je bila *Hajdi*. Majka mi je čitala bajke raznoraznih "malih" naroda, naroda kao što su Lužički Srbi, Mongoli i uz poznate Grimove i Andersenove surove bajke. Čitala sam i mnoge knjige koje je moja majka čitala. Posebno se sećam jedne sulude knjige koja se zvala *Eksperiment Delpas*. Volela sam basne i bajke uopšte a tada sam već otkrila i Čehovljeve priče kojima se i sada vraćam. U osnovnoj školi sam čitala i *Sazrevanje na Samoi* Margaret Mid, knjigu o afričkim plemenima. Kada sam bila sama čitala sam sve što bi mi došlo pod ruku pošto je moja kuća bila puna knjiga a to mi se veoma dopadalo. I dan danas kada me neko pita šta najviše volim da radim na svetu, ja kažem da najviše volim da čitam i da gledam filmove.

Bajke su veoma važne za nas. Posmatram popularnost turskih i španskih serija i shvatam da su one napravljene na principu bajki i nekako nas posle napornih dana koji mnogima protiču u

priličnoj besmislici i u nedostatku suštinskog smisla vraćaju u vreme pre spavanja, gde nam majka ili otac u podsvest usađuju da će sve biti dobro.

Koje su knjige obeležile tvoj život?

Neću biti baš originalna. To su *Idiot* Dostojevskog, sav Čehov, Marina Cvetajeva, *Veliki Mon*, kasnije Selin (*Putovanje na kraj noći* i *Smrt na kredit*), Bulgakov – *Majstor i Margarita*.

Šta sada čitaš?

Sada ponovo čitam Čehova i mnogo literature za jednu novu predstavu. Pola Morana i Marsel Edrih. Čitam i Tatjanu Tolstoj.

Da li misliš da li je autobiografska proza autentičnija od beletristike?

Zависи. Nije na nama da sudimo. Autobiografska proza je poseban žanr koji nekada ne mora da bude kao književno vredan. On može da bude de facto vredan. Neke sudbine mogu da budu veoma zanimljive, ali to ne znači da su te autobiografije dobro napisane. Recimo, autobiografija Ingmara Bergmana je veliko književno delo, a autobiografija Marlona Branda nije, ali je zanimljivo kao priča. Sigurno da ima i dosadnih biografija, ali zato svako ima svoje afinitete. Ja se trenutno bavim jednom ženom koja je imala svoje biografe i zanimljivo je kako ljudi stvaraju mit o sebi, kako lažu i skrivaju neke činjenice. To je interesantno – čitati i otkrivati lažne predstave u autobiografiji.

Pošto si se i sama oprobala u pisanju, šta misliš, šta pisanje donosi? Da li nešto odnosi?

Ima raznih vrsta pisanja, pa pisanje kao terapija. Pisanje može da doprinese zaboravu, slobodi i može da bude preduslov za sreću. Pisanjem se može skinuti i neki veliki teret. Sa druge strane, to ne znači da je pisac učinio uslugu i čitaocima. Nekada se desi, pa bude odlično. Paralela u filmu je Vudi Alen, jedan od mojih omiljenih reditelja koji je svoju neurozu u ozbiljna umetnička dela. On se sve vreme bavi sobom, a meni je drago da gledam njegovu neurozu.

Mislim da je pisanje prvenstveno rad, posao. Jeste i umetnost, ali je i posao. Od previše rada niko nije imao loše posledice.

Tvoja prva knjiga [Registar kreveta, čežnji i opomena](#) je skup iskustava sa krevetima i ljudima, možeš li nam reći šta dobijamo kad spavamo u tuđem krevetu, a šta kad čitamo o tuđem životu?

Pre svega mnogo ljudi živi tuđe živote u nedostatku svog, u nemogućnosti izbora, u nedostatku mašte, u odsustvu unutrašnjeg života. Zbog sklopa okolnosti, postoje razna ograničenja. U ovo vreme u kome nema ideologije, već postoji samo konzumentsko društvo gde se sve potrebe osim fizioloških dovode u pitanje, forsira se voajerizam na perverzan način, najviše kroz rijaliti programe, možemo da gledamo nešto što niko normalan ne bi trebalo da gleda. Gledamo ljude i u krevetu. Ja sam pre desetak godina izgovarala *to je kao kad nekom hoćeš da uđeš u krevet* ne sanjajući da će se to i dogoditi. 24h možemo na nekom kanalu gledati ljude kako jedu, sede u toaletu i razgovaraju o banalnostima. To je krajnji

horor.

Registar kreveta, Vjera Mujović

Ljudima je ponuđeno da žive tuđe živote i oni to prihvataju zbog ispraznosti svojih. Mediji to nude jer je tako najlakše manipulirati ljudima, a manipulacija je najvažnije sredstvo današnjice. Kad spavamo u tuđem krevetu mi nešto dobijamo, a nešto gubimo. Ako voljno spavamo u tuđem krevetu, ako je to ljubav, postajemo bogatiji, bolji i naši snovi su lepši. Dobro je da se ne iskradamo iz tuđeg kreveta, već da uskočimo u njega i da on postane naš. Ako se to, pak, ne dogodi, važno je da što manje ranjivi izađemo iz tuđeg kreveta i da pronađemo svoj koji takođe možemo da otvorimo za nekog.

Kad čitamo o tuđem životu rekla bih da se tada ostvaruje citat da *stvari dobijaju onakav oblik kakav im daje naša duša*. U svakoj slici vidimo ono što možemo da vidimo. I *Hamlet* se može pojednostaviti i banalizovati, ali ako čitamo o tuđem životu

možemo mnogo da shvatimo šta bismo mi sami trebalo da uradimo, a šta ne. Na kraju, i Andrić kaže da *Svaki pisac može da pomogne čoveku da se nađe i snađe i da nam bar malo osvetli tamne puteve na koje nas život baca.*

Tvoje knjige su prilično autobiografske, da li misliš da je za pisanje autobiografske proze potrebna hrabrost?

Ko zna šta je tu istina, a šta nije. Apsolutna istina je nebeska kategorija, a naše istine su diskutabilne. Ja sam u svojim knjigama baratala sopstvenim imenom, prvenstveno sam zloupotrebljavala sebe, ali sam baratala i nekim stvarnim događajima koje sam samo ja tako videla. Meni su moje knjige, pogotovo druga, bile potrebne da bih zaboravila i da bih mogla da nastavim da budem srećna. Čovek koji je u redu sa samim sobom nema potrebu da se definiše kao hrabar. On može da kaže stvari koje je radio u životu. Stvar je u tome što postoje stvari koje svi mi radimo, a koje ne bi trebalo da se rade na Trgu Republike. Neke stvari bi trebalo da ostanu u četiri zida. Književnost je polje pisane reči. Mislim da hartija ne bi trebalo da trpi sve. Za sebe ne mislim da sam posebno hrabra, već da sam samo čovek koji drži do pristojnosti.

Da li je potrebno da pisac kaže sve do kraja?

Zависи šta i kako. Opet bih dozvala Andrića koji kaže: *Pisac bi trebalo da piše i priča, a ne da od svog života pravi priču.* Ne verujem ni da je Andrić bio baš takav tj. da ipak ima u literaturi njegovog ličnog – žena koje je voleo, na primer. Važno je pitanje šta znači “do kraja”. Sa druge strane, postoje neke stvari koje su brutalne pa je pitanje

načina i stila kako se govori najvažnije. Marina Cvetajeva, govoreći o profesoru Stahoviču koji se obesio posle revolucije, kaže: *On je nas učio bontonu i lepom ponašanju, kako se od divljeg čoveka došlo do reveransa, do klanjanja. Kad vam dođu gosti, date im lepo servirano parče torte, a ne celu tortu uz kutlaču. Zato su neki pisci veliki, ne samo zato što je njihova priča dobra već zato što je stil fantastičan.*

Napisala si da od patnje čovek postaje bolji. Da li patnja čini pisanje boljim?

***Nisam ovako
zamišljala život,
Vjera Mujović***

Mislim da čovek ne sme da se ustali u patnji i u bolu, a to je nekada sklonost ljudi koji loše shvataju pravoslavlje. Nedavno sam čitala dnevnik velike ruske glumice Alise Konen. Tu su obuhvaćene tri godine njenog života. Ona je zaljubljena u Vasilija Kačalova, takođe velikog glumca. Jednog dana piše kako je nesrećna u ljubavi, a drugog kako je loša glumica. Tada sam shvatila da je ona u danima kada nije pisala dnevnik bila veoma uspešna, radosna i da nije pislala kad je sve bilo

lepo. To nije literatura, to su prosto tri sveske koje je neko skupio i objavio, ali možemo da naučimo mnogo – da kada nam je lepo, kao što je slučaj u zemljama sa puno sunca, mnogo manje pišemo i radimo.

Najvažnije je ne zakopati se u sopstvenom bolu i patnji i shvatiti da imamo pravo da budemo srećni. Sa druge strane, sigurno je da smo kreativniji kada smo u patnji i bolu i da mnogo više učimo iz svojih loših dana i neuspeha. No, nikako ne smemo zaboraviti da je važno biti srećan i da je neizmerno važno radovati se jer iz uspona i padova je sastavljena amplituda kreativnosti, a ne samo iz patnje.

Da li se pisanje i gluma sreću u nekoj tački?

Apsolutno su povezani. Mi kao glumci (a ja naročito pripadam glumcima koji vole da igraju veliku literaturu) imamo samo dva sredstva – reč i pokret.

Šta da radimo kad nam se, kako si opisala, *rašrafljuje duša*?

Da čitamo, da volimo i da gledamo u sunce.

Ko je Vjera Mujović?

Nemam pojma, otkrivam svakog dana.